

Innspillsmøte til stortingsmelding om helsenæringen
Bergen, 29. januar 2018

Ved Nina Mevold
Kommunaldirektør
Byrådsavdeling for helse og omsorg
Bergen kommune

Jeg takker for muligheten til å kunne spille inn Byrådsavdeling for helse og omsorgs perspektiver, erfaringer og synspunkter til arbeidet med stortingsmeldingen.

Probe-laben som er rammene for dagens møte er et godt egnet sted for innspillsmøte om helsenæringen, men det ville faktisk også en hjemmesykepleiesone være. Det brukes omtrent like store summer på spesialisthelsetjenester og primærhelsetjenester i Norge. Den kommunale helse- og omsorgssektoren er altså på størrelse med spesialisthelsetjenesten, og tendensen er at denne såkalte «venstrevridningen» fortsetter. Pasientene i kommunale helse- og omsorgstjenester er også sykere enn før etter samhandlingsreformen, det er altså all grunn til å påpeke at primærhelsetjenestene er komplekse og omfattende, og at innovasjonsbehovet er stort i denne delen av helsesektoren. Det er behov for utvikling av helsenæringen for bedre og mer effektive primærhelsetjenester. Innovasjonene her må være både brukernære og kunnskapsbaserte, og i kommunene handler det mye om tjenesteinnovasjon. Hverdagsinnovasjon kan være et godt begrep. For å takle økningen i eldrepopulasjonen er hjemmetjenestene den delen av primærhelsetjenestene som må gjennomgå de største endringene; mer teknologibruk, bedret logistikk, forebygging, rehabilitering og mestringsstrategier er stikkord for endringen. Og det sivile samfunn må i større grad inkluderes i tjenestene, for eksempel som frivillighet. Innovasjonsarbeidet må skje i samarbeid med helsenæringen i hele bredden av kommunenes helse- og omsorgstjenester.

Byrådsavdeling for helse og omsorg i Bergen kommune er en stor leverandør av helse- og omsorgstjenester, med 8500 medarbeidere og et budsjett tett oppunder 7 mrd. «Perspektivmeldingen på bergensk» tilsier at byrådsavdelingen må tilføres 800 mill bare innen pleie og omsorg i 2026 dersom vi skulle fortsette å jobbe på samme måte som i dag. I Bergen løser vi framtidens utfordringer gjennom systematisk arbeid med digitalisert utvikling i Smart omsorg <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/smart-omsorg> og med kunnskapsbasert utvikling i Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vest <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/kunnskapskommunen>.

Bergen kommune - Smart
omsorg

www.bergen.kommune.no

Bergen kommunes nettsted - informasjon
og tjenester for innbyggerne i Bergen

**BERGEN
KOMMUNE**

Bergen kommune -
Kunnskapskommunen

www.bergen.kommune.no

Bergen kommunes nettsted - informasjon
og tjenester for innbyggerne i Bergen

Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vest er et eksempel på samhandlingsledelse i praksis. 10 omegnskommuner, Universitetet i Bergen, Høgskolen på Vestlandet, Uni research, Folkehelseinstituttet, Helse Bergen og Haraldsplass diakonale sykehus har her inngått forpliktende samarbeid og satsingen bor i Bergen kommune som motorkommune. Fra 2020 vil satsingen få gode vilkår ved åpningen av Alrek helseklynge (tidligere Helsecampus Årstadvollen, UiBs satsing på primærhelsetjenestene). E-helse og velferdsteknologi vil være et satsingsområde, og det vil etableres teknologilaber og trygge testmiljø. Bergen kommune flytter inn i klyngen med blant annet vårt helse-teknologimiljø.

Bare gjennom samhandlingsledelse kan morgendagens utfordringer løses. Sykehusene er avhengig av effektive og gode kommuner for å kunne begrense sin innsats til sine kjerneoppgaver. Kommunene må også i større grad prioritere sin innsats, dette må skje på et kunnskapsbasert beslutningsgrunnlag. Derfor må universiteter og høyskoler styrke sin kontakt med kommunehelsetjenestene, slik at den blir på høyde med kontakten med sykehusene - innen forskning, utdanning og innovasjon. Det må videreutvikles virkemidler for å styrke kontakten mellom kommunene og helsenæringen.

Kommunene ligger etter sykehusene med forskningsdrevet utvikling (1/10 av helseforskningsbudsjettet går til tema for primærhelsetjenestene, ref NIFU rapport 32/16).

Jeg vil peke på to svært viktige nasjonale prosesser som er en forutsetning for videre utvikling av innovasjon og næringslivsdeltakelse i kommunene:

1. HO21-prosessen har nedsatt et Kommunenes strategiske forskningsorgan, som skal foreslå et kunnskapssystem for kommunene innen forskning, utdanning og innovasjon. Innen utgangen av 2018 vil det foreligge et forslag til struktur og finansiering. Det er avgjørende at dette arbeidet fører til finansiering og iverksetting av slikt system. Bare på den måten kan en hente igjen en stor asymmetri mellom spesialisthelsetjenestene og primærhelsetjenestene.
2. En innbygger en journal. Det er behov for et stort løft for kommunene slik dette målbildet tar høyde for. Direktoratet for e-helse arbeider involverende med kommunesektoren, og kommunene har tiltro til prosessene. En plattform som denne er nødvendig for å kunne hente ut gevinster i velferdsteknologi og i kvalitet i tjenestene. Finansiering av denne prosessen er en pukkelinvestering som vil hentes ut i gevinster. Ikke minst vil en slik satsing gi kommunene mulighet til å utvikle analysemiljøer og verktøy, og nasjonale databaser og plattformer (og forskningsmiljøer) vil kunne høste data effektivt.

Kommunene på sin side må prioritere innovasjonsarbeid og utvikle sine organisasjoner med nødvendig kompetanse. Kommunenes helse- og omsorgstjenester kjennetegnes av profesjonskultur og byråkratikkultur. Markeds- og innovasjonskultur må utvikles, også for å muliggjøre god dialog med næringen. Helsenæringen på sin side må arbeide med sin forståelse av kompleksiteten og med behovene i kommunene, som både er et politisk forvaltningsnivå og store driftsorganisasjoner. Det er nødvendig med arenaer for slik samhandling. Dette kompetanseområdet må tydeligere inn i helseprofesjonene, og må prege det pågående nasjonale retningslinjearbeidet i de 19 helse- og sosialutdanningene.

Et godt eksempel på et vellykket tiltak er NFRs Forkommune-program. Samtidig er det et godt eksempel på dagens asymmetri. Når en satser på kommunesektoren, skjer det i svært beskjedent omfang. Til forprosjekt-utlysningen sendte kommune-Norge 91 søknader, og hele 82 av dem var støtteverdige. Bare 13 prosjekter fikk støtte, og den var beskjeden. Det var bare ett prosjekt innen helse og omsorg som fikk forprosjektmidler– det var Bergen kommunes Folkekommune-prosjekt.

Bergen kommune ønsker departementet lykke til med dette viktige tverrdepartementale arbeidet, og vil gjerne bidra ytterligere om det er ønskelig.